

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Főtér 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Megjelen minden vasárnap reggel. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 4 frt — Félévre 2 frt — Negyedévre 1 frt. Hirdetéseket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít. Egyes szám ára 8 kr.</p>	<p>Kiadóhivatal: Schvarcz Sándor könyvkereskedése, hová az előfizetési- és hirdetési díjak küldendők. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilttér petit sora 30 kr.</p>
--	---	---

Egy népszerűtlen szabályrendelet.

Soha népszerűtlenebb szabályrendeletet nem alkotott Csongrád megye törvényhatósága, mint az „ebtartási” szabályrendeletet. Az egész megye közönsége előtt méltó felháborodást szült ezen szabályrendelet megerősítése. De nem is csoda; mert a szabályrendelet alkotói nem vették figyelembe a helyi viszonyokat, hanem azt gondolták, ha van a fővárosnak vagy ehhez hasonló magyarországi nagyobb intelligens városoknak ebtartási szabályrendelete, hát akkor miért ne legyen Csongrád megyének is. Pedig hát nem lehet mindent „egy kaptafára húzni.” Még Magyarország egyes nagyobb intelligens városaiban szükséges az ebtartási szabályrendelet, addig Csongrád megye egyes községeiben nem csak hogy nem szükséges, sőt ellenkezőleg szükségtelen és káros is.

A szabályrendelet értelmében a község belterületén még a házőrző eb is adó alá esik. Mi lesz ennek a következménye? Hát az lesz, hogy a szegényebb sorsú polgárok elfogják pusztítani a házőrző ebeiket és éjnek idején a tolvajoknak szabad bejárásuk

lesz az udvarokra. Annyi bizonyos, hogy ha ezen szabályrendeletet meg nem változtatják, egy év leforgása alatt legalább kétszer annyi lopási eset fog előfordulni mint eddig.

A szabályrendelet 2 i k s -a szerint a tanyákon csak egy adómentes eb tartható. Pedig azt jól tudhatja mindenki, hogy egy nagyobb birtokosnál egy kutya nem elégséges az ingóságok megőrzésére. Szükséges tehát, hogy a város külterületén minden birtokos, legalább két adómentes kutyát tarthasson.

De kizárólag sérelmes az ebtartási szabályrendelet a vadászokra, kik minden vadász eb után 2 frtot tartoznak fizetni. A vadászok már a vadászati jeggyel, a fegyver adóval és a vadászterület bérösszegével is rendkívül megvannak adóztatva úgy annyira, hogy ha valaki vadászni akar, 36 frton alól vadászfegyvert nem vehet a kezébe, hozzá jön most még a 2 frt kutya-adó. Kitesz összesen 38 frtot. Pedig a vadászatnál ép oly nélkülözhetetlen a vizsla, mint a fegyver.

Községünk érdemes előljárósága belátva azt, hogy az ebtartási szabályrendelet elviselhetetlen és egyúttal végre sem hajtható. Csongrád megye

törvényhatóságához folyamodott ezen népszerűtlen szabályrendelet megváltoztatása iránt.

Az érdemes előljáróság kérelme szóról-szóra így hangzik:

„Tekintetes törvényhatósági bizottság!

A vármegyei tekintetes törvényhatósági bizottság által alkotott s 24168 V. 10 891 sz. a. belügyministeri rendelettel jóváhagyatott ebtartási szabályrendelet 2 §-a szerint a község külterületén található kutyákért minden nyáj illetőleg háztartás után egyet számítva adó nem fizetetik, még a község belterületén levő minden kutya feltétlenül ebadó alá esik.

A hivatkozott szabályrendelet alapján foganatosított adóösszeírás azon eredményre vezetett, hogy az ebtulajdonosok legnagyobb része a községek belterületén kutyájai létszámát amennyiben lehetséges volt eltagadta s legtöbb esetben pedig daczára, hogy minden háztartásban elengedhetlenül megkívántatik a házőrző eb szemben az adófizetési kötelezettséggel a község szegényebb része a hatóságok elleni zúgolódás között sietett elpusztítani kutyáját.

A „CSONGRÁDI LAP” TÁRCZÁJA.

Az ösztönről.

Irta: (Dr. Fortlage után) Kiss Elek.

Nem is lehet kétkedni benne, hogy a galambnak, mely a saját begyéből eteti kisdedeit, a kisdédék elodela jobb ízűn esik, mintha maga élvezné azt; és hogy a kicsinyeit körül ólalkodó ölyv csőre, vagy a leskelődő macska karma saját belső érzékének félelmében jobban fáj neki, mintha saját bőrén érezné azokat,

Hindosztánban van egy betegség, mely abból áll, hogy az általa sujtott idegyöngye egyénnek mindent utánoznia kell, a mit előtte tesznek. Hasonló jelenetet mutartak be Lappland magas északi részének lakosai, kik az előtt idegenekkel soha sem jöttek érintkezésbe, — egy hozzájuk vetődött idegen ember szokatlan látványára oly megütközésbe és izgatottságba estek, hogy akaratlanul mindazon tag- és arczmozdulatokat utánozták, melyet az idegenek előttük végebevittek. Az ásitás egy unatkozó társaságban ragadós, Naponkint láthatni az iskolákban jó úgy mint rossz szokásokat ragályszerűen elharapózni. — Egy kezdő zenésznek nehezére esik triol kíséretében egyszerű nyolczad vagy tizenhatodokban

játszani. Ő azon ütenymérték által, mely fülében hangzik, önkéntlenül elragadtatik, ámbár a zenedarab kiánná, hogy utánzásai hajlamának ellentájon; — éppen ily nehéz egy énekesnek valamely össze nem vágó énekkarban a helyes hangot egyedül megtartania; — a katonának egy futó sereg közt egyedül megállnia. Ezek közül egyik sem történhetnék, ha egy akaratlan utánzású ösztön nem működne bennünk, melyet előbb le kell küzdeni, ha másként akarunk cselekedni, és a mely — mihelyt nem állunk ellene — mindjárt arra visz, a mit nem akarunk.

Ha egyik kanári madár könnyebben megtanul bizonyos dallamot, mint a másik, ennek oka abban keresendő, hogy egyik könnyebben beleérzi magát az előtte elfütyölt dallamba, mint a másik. Mert a durvább mozd-erők, melyeket az állatok idomításánál használni szoktunk, mint az éhség és a félelem, minden állatnál ugyanazok, s a tehetőségnek ily különbözőségét nem eredményezhetjük. E különbség inkább abban áll, hogy némelyek ezen kis állatok közül nagyobb májmok, és hogy az utánzásban nagyobb kedvök telik. A tehetség-külömbőség pedig igen-igen nagy. A kanári idomítók bizonyítják, hogy ők a legszebb s legdrágább állatokat, mint használhatatlanokat kénytelenek voltak szabadon eresztetni, mik gyakran egé-

szen jelentéktelennek látszó egyedek, melyeket pedig csak szükségből vásároltak meg, a legszebb tehetséget tanusították; mely tehetséget az állatoknál semmiféle jel által sem lehet előre fölismereni.

A majmok azonban még nagyobb utánzó tehetséggel bírnak, mint a kanári madarak. A majmoknál azon öröm, melyet éreznek tehetségeiknél játszva történő szélesítésén, — már valóságos foglalkozási vágygyá, a tökéletesedés iránti érzékké magasul. Örömét találja új előadások, mozdulatok megszerzésében. Innen gyakran láthatni, hogy a majom ösztöne, mihelyt tanítás vagy idomítás járul hozzá, az adott példányt majduem a családís megközelíti. Egy nőstény schimpanse kályhafűtő volt egy hajón, tudta mikor van meg annak kellő melegsége; elhozta a szénkosarat, s vigyázott, nehogy egyetlen darabot is kiejtsen belőle. Azonkívül egy matröz teendőjét is végzé, összeszedte a vitorlákat s összekötöte azokat. Bastian egy angol hadihajón látott egy a matrözök által elkényeztetett majmot, mely sokszor közéjük ült a matrözöknek, s tüvel és cezérnával ellátva szorgalmasan varrt. Hamilton is említ egy schimpanset, mely tüzet rakni, s azt szájával fujni tudta, halakat pirított, s rizst főzött magának.

Ily nemű működések mind a majmok idomításának következményei; mert magától

Az adóösszeírás s kivetés teljesen megbízhatlan az ellenőrzés pedig a közönség minden rétegében nyilatkozott ellenszenvnél fogva kivihetetlen lévén, ha csak a szabályrendelet meg nem változtatatik a községi előljáróságok a szabályrendeletben reájuk háritott feladatnak megfelelni képtelenek lesznek.

Nem lehetvén szerény nézetünk szerint ezélja a vármegye közönségének a községi lakosok túlterhelhetését ily közvetett s mondhatnónk különleges adónem kiróvásával fokozni és az ellenszenvet a valódi szabadelvű intézmények határozott kárára majdnem minden irányban felköltetni, kétségtelen hogy most, amidőn az ebadó összeírás adataiból beigazolható, hogy elenyésző csekély azon bevétel, amely a vármegye állattenyésztési s állategészségügyi alapját növelheti: a hivatkozott szabályrendelet módosítása elkérülhetlen.

Hivatkozva már a szabályrendeleti tervezet közszemlére kitétele alkalmából benyújtott észrevételeinkben hangoztatott indokokra a legmélyebb tisztelettel esedezőnk, miszerint a szabályrendeletet akként — hogy a községek belterületén 1; a külterületen 2 adómentes kutya léhessen tartható egy-egy család házában — megváltoztatni kegyeskedjék.

Tisztelettel lévén alázasatos szolgál
Csongrád község előljárósága nevében

Herke Ferencz, **Sóhlya Gyula,**
bíró. jegyző.

Mi pedig azon reményünknek adunk kifejezést, hogy Csongrád megye

törvényhatósági bizottsága be fogja látni községünk előljáróságának jogos kérelmét és a szabályrendeletet meg fogja változtatni.

Miramár, 1891. augusztus 26

Kedves barátom!

(Folytatás)

A Dráva vizválasztóján túl utunk elég unalmas. Ott hol az unalom tanyát utótt, a kesergés, rimánkodás, sajnálkozás érzetei kopogtatnak. Horvát atyánkfiai talán unalmukból, de egyre szidják a magyart. Zsarnokoknak, horvát falóknak tartanak bennünket. A miniszterek közül csak Baross imponál nekik, de az ő dicsősége is rögvest lejár, mihelyest a gőzmasina sípja; — no mert ha állomásra jut az utas úgy az első szó amit a kalauz kiált magyar és az állomás horvát felirata előtt a magyar első helyen diszeleg. Ez az a sérelem melyet a horvátok oly fájó szívvel tűrnek s melynek igazságosságát belátni nem tudják. Kaproncza, Körös, Verbovec eléggé magyarosan hangzanak ami elég ok is a horvátok szemében hogy ránk haragudjonak ezen s még egy jó csomó apró, fa tetőkkel diszelve házakkól álló városka mellett halad el vonatunk, egyszerre nagy elevenség uralkodik a kocsikban, valami fölrazza a horvátokat merengésből, látszik arcukon a büszkeség, az öröm; olyasmi az, mint mikor a vidéki magyar Budapesthez közeleg. Feltett kincsünk nekünk Budapest, elhalmozuk dicséretekkel, szépnek tartjuk mindenek fölött — no az ilyen ragaszkodást a fővároshoz, megaláljuk minden nemzetnél a parányi Montenegro ép oly büszke Cettinjére mint a francia Párisára s csak becsülhetjük a horvátokat a ragaszkodásért a lelkesedésért, melylyel fővárosuk Zágráb iránt viseltetnek. Egy újabb csepenés: itt vagyunk Zágrábban vagy amint tetszik Zagrebuban a név nem határoz de oraga a város kellemes meglepetésben részesíti az idegent. Most még a régi

állomásnál álltunk meg, de nem sokára a sokkal diszesebb új indóház lesz átadva a forgalomnak. Zágrábnak régi városa fönn magaslaton fekszik, míg az új teljesen modern városrész lenn a völgyben. Mint mondják, nagy részét a város területének mocsáros ingonyos talajról kellett meghodítani; de manapság nyoma sincs itt az egészségtelen területnek. Rövid 15 év alatt nőtt ez a város azzá ami most, szebbnél szebb paloták 2—3 emeletesek, igen izléses terek. Közel az állomáshoz egy nagy szabású új gyalogsági-laktanya van két ezred részére egyik a 101 számú gyalog ezred, a házi ezred, a másik az 53 számú tisztán magyar ezred, Békésmegyei legények s így nem is csodálkozt m a válaszon hogy bizony nekik semmi szükségük sincs a horvát szóra, tehát nem is tudnak. Kellemesen lepett meg a tisztakar magyar volta, midőn este egy szállodában a „Hotel Lamm“-ban két-három tiszt magyar nótát huzatott.

Elég kényelmes szállodák, pazarul fényes és drága kávéházak, mind meg annyira ok, hogy Zágrábot előkelő városnak tartjuk. Ott jártaunkor igen nagy készülődés volt mindenfelé. A kiállítások korszakát éljük — ez már manapság mánia s így a dolog rendje az, hogy Zágráb is kiállít. — Az idegen tapasztalatom szerint mindig csak akkor imponál, ha a tolokodásig bátor a föllépése. Mint a kinek a szénája teljesen rendbe van, úgy léptem be az egyetemterén levő kiállítási területre s midőn igazolásra szólítottam föl, büszkén hivatkoztam hírlapiró voltomra, a „Csongrádi Lap“ tudósítójának adva ki magam, biztosítottam őket, hogy a nevezetközkezdveltségnek örvendő világ-lapban kiállításnak olyan reklámot csapok, melyért örök hála lesznek kötelezve.

A legelső, amit tapasztaltam éppen nem lepett meg, arra már el lehetünk készülvé, hogy egy kiállítás a megnyitásra soh'se készül el. Ez a dolgok rendes chablona Zágrábban is beteljesült, de elkéstek ők sok mással — a lovasutat se bírták a megnyitásra befejezni. Maga a kiállítás igen szép képet nyújt, költséges pavillonok emelkedtek a remekül parkirozott téren s a házi ipar

soha sem jut a majom utánzasi képessége ily fokra. Battel beszéli, hogy a Pongó-majmok Congóban reggelenként gyakran a négerrek által elhagyott tanyákra heveredtek, hogy a még megmaradt szikrák tüzenél melegedjenek; de az soha sem tapasztaltott, hogy a még izzó tüzet táplálalni és éleszeni tudták volna. Ehhez idomítás lett volna szükséges. De még így is főlebb áll egy fokkal a majmok utánzasi képessége az idomítás képességnél. Az által majom azt mutatja, hogy saját hajlamából is erősen és örömmel bele tudja magát érezni az ember személyébe, természetesen csak a külsőt, nem pedig a belsőt is értve. Minden lény csak azon mértékben képes másokba beleérezni magát, a mily mérvben saját belseje annak sajátosságai iránt fogékonyssággal bír. Minél nagyobb mérvű kifejelettséget mutat valamely egyednek belseje, annál nagyobb körű idegen egyedet képes belátni, s azokba magát beleélni; de minél fejletlenebb belseje, annál kisebb lesz ama kör is. Az embert egy állat sem képes belátni, de az ember minden állatba belát.

Az utánzasi hajlam még madaraknál is sokszor minden idomítás nélkül jön elő. A sokszavú rigó az erdő minden madarainak énekét utánmajmolja; a pintyek új éneket tanulnak egymástól, úgy hogy erdei hangversenyekben majd ez, majd amaz dallam van dívatban. A madárfiak az utánzasi hajlamnál fogva tanulják meg az öregektől a repülést, melyhez a képességet nem hozzák magukkal tüstént a világra.

Az utánzasi ösztönnel rokon a társasági ösztön. A társasági élet, az egymásba való beleélés s beleézés öröme. Ez mindig jeladásra történik, hang vagy mozdulatok által.

Minden munka és foglalatosság, mely közösen, társaságban teljesítettik, gyorsabban és jobb kedvvel megy végbe. A méhek, hangyák és természet munkássága a legelevenebb példa erre. Utánzasi érzésnél fogva e kisdéd teremtmények mindenben egymás előtt járnak, a menyiben egy és ugyanazon ösztön vezeti mindnyájukat, s egyik a másiknak adja a jelt ugyanazon munkára. A munkának be kell végződnie mindegy akárki által, és így mindenki egyformán érez, s egyformának érzi magát a másikkal. A kép, melyet egyik a másiktól vesz, jelül szolgál arra, hogy a saját lényét a másik helyébe állítsa. Minden társasági lény csak külső érzékére nézve egyes magános; belső érzékére nézve kettős lénynek érzi magát, mely másik felét követeli.

A szelid állatok a vadaktól, valamint társaságosságra, úgy tanulékonysságra is különböznek. Így például a kutya társaság szeretőbb s tanulékonyabb is, mint a macska, e két tulajdonság egyébiránt összefügg. Mert a társaságosság az utánzasi ösztönnel rokon, az utánzasi ösztön pedig alapja a tanulékonysságnak. De az a körültekintőség, elővigyázósság, mely a saját szemléletből származik, mely nem idegen példányt követ, hanem csak a maga szemében bizik, — ezt a macska nagyobb mérvben bírja, mint a kutya. Innét a macskának nagyobb önbizalma, s innét ama soliditás minden cselekményeiben, mely annyira elüt a kutyának tüntető, fitogtató föllépésétől. Mert a kutyának azon tüntetése, melynél fogva szüntelen ugat, haszontalan lármát csap, s fontossá igyekszik magát tenni, hasonló azon hős magaviseletéhez, aki nem nagyon bizik magában, s ezért jobban szeretné az ellenséget ellármázni s ijeszteni, mint vele megmérkőzni.

A hol a társasági ösztön egymagában minden más rokon ösztön nélkül lép föl, ez bizonyos bomirt benyomást okoz, mint pl. a juhoknál, melyeknek éppen nincs semmi önkakarattuk, hanem vakon követik a vezérürüt; ez meg a pásztort, vagy annak kuttyáját követi, vagy valami vak ijedelem után megy, mint pl. egy véletlenül közéjük dobott kő, vagy ilyesmi alkalmával. A baleári szigeteken azon juhok, melyek nagyon eltávoztak a nyájtól, nem kuttyákkal hanem fölöttük eldobott kövekkel tereltetnek vissza. Leésvén a kő, a birka ijedve fut vissza a nyájhoz, s betolakodik annak középebe, mintha sarkában volna az üldöző.

A társasági ösztönnel sokkal fejlettebb nemét találjuk a teheneknél. Ezek már válogatósba a velők hasonlóké iránt való hajlamokban, a mi a juhoknál, — inklinációt nem ismernek, — nem fordul elő. Ha a csupa barna szőűiek közé egy fehér tehén jön, a többiek gyűlölni fogják ezt, s méginkább a vöröset; bökösök, magára hagyják a legelőt, kerülnek s üldözik azt. A melyek pedig szívelhetik egymást, a legelőt is mindig együtt vannak, s nyalogatják egymást. Némely tehének az emberek, vagy legalább bizonyos emberek iránt barátságosabbak, mások ellenben ellenségesek, gyűlölők, mérgesek.

Legrendezettebb a szarvasok társasági élete; ők három társaságot képeznek; egyik a szarvastehenek társasága bornyuikkal; második az érett férfiak és a 4 éven fölüliek társasága; a harmadik a 4 éven aluliak társasága. A bornyuk nevelése egészen az anyákra van bízva.

(Folyt. köv.)

czikkek a diszes egyetemi épületben helyeztetek el. Tervben volt az egész terület világnyal való világítása, hogy esténként kellemes találkozója legyen a közönség elitjének.

Igen szép tere van a városnak, a Jelacic-bán lovagszobrával. Ezen emlékek úgy architektúrája, mint plasztikai része a legszebb összhangban állnak; szerzője horvát, ami újabb ok hogy büszkék legyenek rá, mint tapasztaltam azonban ők nem is annyira a szép kivitelre mint inkább arra büszkék, hogy az érez Jellacic kardjával Magyarország felé mutat. Az alsó városból a felsőbe gőz sikló vezet s fönntről igen szép kilátás nyílik az egész várost áttekinteni. Innen a kanyargó Száva, a termékeny síkság, a füstölő gyár kémények tiszta panorámáját mutatják a város környékének.

Fönn a felső város valamikor erősség lehetett. Fötéren van a göth sz. Márk templom, melynek színes-cserép teteje már messziről csalja az idegent — no megérdemli a fáradságot; e tető megismertet bennünket Zágráb és a Horvátok czimerével, amennyiben azok elég ügyesen cserepekből kivakvák. A legtöbb középület itt csoportosul, — köztük a bán palotája is.

A legszebb sétateret a Zrinyi tér, izléses palotákkal szegélyezve ezek között legszebbek a museum, az orvos-egyetem, Br. Graničsani palotája stb. E téren van a Sz. György szobor. — Sz. György ágaskodó ló hátáról karddal kezében küzd a sárkánnyal. Kedvesebb szobrot ritkán láthatni.

A muzeum mintegy 25 éves; Strossmeier diakovári püspöknek köszöni létet, halásak is érte a Horvátok, bár merre járjon az ember Strossmeier és Jelacic képével találkozik. Egyébként a Zrinyieket is teljesen magukénak vallják.

Műtörténelmi szempontból, de imponáló monumentális voltánál fogva legszebb épület a göth izlésű érseki templom, mintegy 16 éve már hogy restaurálják.

Két napi időzés után teljesen elfáradva a barangolásban, magyar vasuti hivatalnokok előzékenységet megköszönve utam tovább folytattam Fiume felé.

(Folyt. köv.)

B—r.

Türelem és kötelesség.

— Egy korszerű indítvány. —

A Hegyi Antal csongrádi plebános nevével kapcsolatos köznapú botrányok, untalan ismétlődő törvénytelenkedések és erőszakoskodások sokkal ismertebbek már városunk és megyénk határai között, — sőt a fővárosi sajtó nyomán egész országszerte, — semhogy azok részletezésébe bocsátkoznunk szükséges volna. De, őszintén szólván, e kellemetlen, szinte undorító ügy bolygatásától vissza is tart bennünket vallás-erkölcsi érzékünk és a józóság törvénye, mely az ilyen egybehalmozott piszkos és szemétt szerte-széjjel dobálását meg nem engedheti.

Jóllehet számtalan esetben voltunk közvetlen tanúi Hegyi Antal brutális tetteinek, mégis, — és főleg azért, mert joggal várhattuk el, hogy ez a rakoncátlan és durvaságaiban határt nem ismerő lelkipásztor, jól értesült egyházi felsőbb hatósága részéről a megszolgált szigorú elbánásban fog részesülni: eljárását bírálatunk tárgyává mindaddig nem tettük Midőn azonban végre is be kell látnunk, hogy várakozásainkban tökéletesen csalódtunk, mert a püspöki székhez menesztett panaszos kérelmek meghallgatásra is alig, orvosásra pedig egyáltalán nem találunk: sőt az egyházi felsőbb Hegyi Antal szégyenteljes dolgainak kendőzésével csak vesszőparipát ad az Ur e dicső fölkejtje alá: kényszerítő és elodázhatatlan szükségét érezzük annak, hogy ezzel az emberi szörnyeteggel mi magunk ejtsük meg a halogatott leszámolást.

Am legyen! Tudni fogjuk kötelességünket!! Hegyi Antal garázdalkodásaival szemben a szép szónak többé foganatja nincsen; itt csak a nyílt, erőlyes és a leghatározottabb férfias fellépés vezethet célhoz.

Ahhoz, hogy a főtiszt. egyházmegyei hatóság mennyiben tartja a tiszta felebaráti szereteten gyökerező keresztény vallás szelid szellemével összegyegyetlennek és a hívek lelki üdvére szolgálónak egy fanatikus plebános azon barbár eljárását, hogy híveit az isten házában öklözi, pofozza, bottal, szentelével lobogó nyéllal, feszüllettel, kutyakorbáccsal ütlegeli; hogy éretlen suhancokkal és komédiás népséggel a nyílt utcán összefűz, azok által épületes hahoták

közt megzavartatik, s folytatásképp ablakai nap-nap után beveretnek; hogy egyházi tanítások és szent beszédek közben hallgatóit „dizsnók, marhák, barmok,“ stb. kenetes czimkékkel apostrofálja; hogy a „szent hitünk czéljaira“ kizsebelt népet hivatalból kilökdösi; saját testvérbátyját a városból kizsuppoltatja, mi közben háznál egy gyermekgyilkos aszszonynak asylymot nyit, stb. stb. mindezekhez, ha volna is, egyelőre semmi közünk.

De igenis végtelen nagy közünk-jogunk van ahhoz, hogy midőn a hivatali- és körtisztességnek azt a bakonyias lehurrogatását látjuk, mit ez a vad... ember városunk és megyénk egyes hivatalnokai s egész tisztikara ellen büntetlen jogtöréssel, galád rágalommal és tiltakozó szavunkkal köteleltségszerűleg közbelépünk. Mert itt nem a papi talár és állás tisztessége forog többé szóban: hanem a tisztikar reputációja, a hivatal törvényileg védett és megtörles nélkül nem hagyható becsülete van gyá'ázatos szegyenköre állítva!

Rég köztudomású tény már, hogy Hegyi Antalnak, megszokott durvaságai gyakorlására maga a birkatirelmi nép nem elég matéria. Ismert dolog, hogy a jeles egyházi férfi, mióta stallumát nálunk elfoglalta, folyton hadilábon áll összes politikai hatóságaink- és hivatalainkkal, s azok törvényes rendeleteinek engedelmeskedni, velők szemben a hivatali érintkezés tisztességét respektálni soha még csak esze ágában sincs. Nem egyszer történt már meg, hogy előjárásunkat „rablóbandának“ nevezte; a községi kézbesítőt kötelessége teljesítése alkalmával rüt szidalmak közti plebaniájáról kizavarta; törvénytelenégeiért felelőségre vonatván, az eljáró birót és tisztviselőt saját hivatalában czudar módra sértette, s határozottan kijelenté, hogy a hatóság intézkedéseit megveti, és azok végrehajtásának „késnyélig“ ellenáll. Miniszter-zaklató triviális följelentéseinek pedig se szeri — se száma. Mindezeket fölülmulja azonban az alispáni hivatalhoz benyújtott legújabb fölébbezése, melyben Csongrádváros előjáróságát „bitang“-nak, a jár. fűszolgabírókat bűnpalástolónak nevezi, a „három zsidó és egy református orvosrol“ pedig nem kevesebbet állít, mint hogy azok bármely hamis bizonyítvány és okirat kiállítására képesek...

No hát van mérteke az elnézésnek s határa az emberi türelemnek is! de hogy ez a türelem ennyi kiáltó szegyens és gyalázatot tetlen-szótlanul kibírjon, ez férfiatlan ellentmondás a hivatali tisztesség és magán-polgári becsület érzetének!

Kötelességünknek tartjuk megmondani, hogy Cicatricis Lajos fűszolgabíró, Bojmezer Antal, Dékány Béla, Sebők Adolf és Borsos János városi orvosok s Csongrád város előjárósága tisztviselőinek személyes becsülete föltétlenül megköveteli, hogy Hegyi Antal szentszéki ülnök s csongrádi plebános hasonló undok tüzelmének egyszer s mindenkorra gát vessessék!

Mert vagy igaz amit az ember olyan féktelen önhittséggel ir és kiáltoz, vagy — nem!

Ha: igen? — ám lépjen közbe a kérélyhetetlen szigorú igazságszolgáltatás! de ha — hazudott, szabad-e csak egy perczig is magunk közt túrni meg azt a hitvány rágalmozót, ki a tisztas papi öltönynek csak szegyet szerez, s kinek lakóhelyét a büntető törvénykönyv szabja meg?!

Nem és nem! Ezt tovább is túrni képtelenség!

Eppen ezért midőn megnyugvással vesszük tudomásul, hogy az összes személyesen érdekelt Hegyi Antal ellen rágalmozás és becsületsértés vétsége miatt a bünvádi eljárást folyamatba tették, Csongrád város képviselőihez fordulunk azon indítványunkkal

Mondja ki a képviselőtestület, hogy a csongrádi plebániai hivattall mindaddig, míg az illetékes egyházi hatóság Hegyi Antal helyettesítésére, kivél a tisztesség érintkezése lehetősége végképp kizárva van, egy teljhatalmú adminisztrátort ki nem küld, mindennemű hivatalos összeköttetését felfüggeszti, ennek megtörténtével pedig, minden rendelkezésre álló s megengedett törvényes uton és módon oda hatni fog, hogy Hegyi Antal plebánosi állásától Csongrádváros katolikus hívóinek vallási érdeke és az összközönség nyugalma szempontjából a lehető legrövidebb idő alatt — megfosztassék!

Úgy legyen!

Ujdonságok.

— szeptember 20.

— Lapunk mai számához a „Pesti Hírlap“ melléklete van csatolva. Különösen felhívjuk arra t, olvasóink figyelmét.

— Dr. Szivák Imre országgyűlési képviselőnk a jövő hó elején fogja megtartani beszámoló beszédét, a városház udvarán.

— Képviselő jelöltül mint a „Szentés és vidéke“ írja Dr. Szivák ellenében Horváth Gyula hírlapíró szándékozik fellépni. De hogy miféle programmal, arról hallgat a krónika.

— Az italmérési jogbérletesség figyelmébe. Abba már csak beletörődünk valahogy,

hogy 1 liter csongrádi bort 40 krért mérnek a korcsmákban, hanem azt legalább elvárjuk hogy ezért az összegért legalább jó bort mérjenek. Mert mostanában a kaszinó helyiségében teljesen ihatatlan bort szolgáltatnak ki. Ezt csak azért említjük fel, mivel meg vagyunk győződve arról, hogy Tóth Henrik bérlo úr jó bort is adhat — ha akar.

— Ármentesítő társulati gyűlés. Közgyűlést akart tartani a „csongrád-sövényházi ármentesítő társulat“ még pedig azért, hogy újabban 484.000 forintot szavazzanak meg költségekre. Mivel Novák József őrnagy Palavicinyi képviseletében kijelentette, hogy addig egy krajczárt sem szavaz meg, még ezen összeg hovatfordításáról teljesen nem tájékozzák, ennél fogva az elnöklo főispán a gyűlést feloszlatta, hogy rövid idő múlva új-ból összehívja.

— Wollner lovardája néhány nap óta működik a piacztéren felállított cirkuszban, még pedig kielégítő sikerrel; különös figyelmet ér'emel a „kaucuk“ ember, ki valóban megérdemli e nevet. Azon felül az igazgató 14 éves fia igen szépen és ügyesen lovagol, s gyakran kiérdemli a néző közönség tapsait.

— Összeuzott vasuti ör. P. péteri és Felegyháza között a 217 számú vasuti vonal-ört valószínűleg gondatlansága miatt, a gyorsvonat maga alá kapta és darabokra szaggatta. A szerencsétlen, özvegyet és több árvt hagyott hátra.

— Böngözés. Annak lehet nevezni az ideí szüretet, melyet már egyesek megkezdtek. A mult havi jégverés következtében 5—6 hold szőlő alig ad 2—3 akó bort. A mustnak literjét 15—16 krajczárjával szedik a borkereskedők.

— Kisajátítási tárgyalás. A csongrád-sövényházi ármentesítő társulat gátvonalának építése folytán elfoglalt községi és magánbirtokok kisajátítása ügyében a f. hó 14-én folytak a tárgyalások az érdekeltekkel Csongrádon. A kisajátítási tárgyalást Stammer Sándor alispán vezette, de békés kiegyezés nem jött létre és így birói úton lesz a további eljárás foganatosítandó.

— Budapesti Hírlap. Olvasóink figyelmét felhívjuk a „Budapesti Hírlap“ hirdetésére, mely lapunk mai számában közöltetik. Előfizetési és hirdetési összegek egyserűen a következő cím alatt küldendők: Budapesti Hírlap Kalap-utca 16. Budapest.

Felelős szerkesztő: Éder János.
Kiadótulajdonos: Schwarz Sándor.

15676—891.

Hirdetmény.

A szegedi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy az elfogadott terv szerint Csongrád város határában a Csongrád városi szőlöktől a 84 számú tiszai átvágás felső torkolatáig a csongrád-sövényházi ármentesítő és belvizzabályozó társulat által vállalata részére igényelt földterületek kártalanítási árára nézve kinem egyezett érdekeltektől kisajátítandó terjedékek kártalanítása végett az 1881 évi 41. t. cz. 46 §-a értelmében szükséges és Csongrád város község házával megtartandó tárgyalásra 1891 évi szeptember hó 28-ik napjának délelőtti 9 óraja határidőül kitzetetik és arra Kupeczki Jakabné, Vincze Klára és tényleges birtokos Kupeczki Mária, Pitrik Jánosné, mint a csongrádi 2350 sz. tjkben felvett 6314-6315 hrsz. alatti, Kádár Sándor és Olajos^c Erzsébet úgy kiskoru Polyák Farkas, Polyák Katalin, Polyák Julianna, Polyák Rozália valamint Poczik Mihályné Sági Juli-

anna mint a csongrádi 4190 szá-ú telekjegyzőkönyvben foglalt (1125—1126) hrsz alatti Seres István illetve ennek örökösei, úgy tényleges birtokosok Gera István és Felföldi Imre, mint a csongrádi 522 számú tjkbe bevezetett 887 hsz. alatti, Bori János, Bori István, Bori Mátyás, Bori Péter, Bori Lázár, Bori Mária és az elhalt Bori József jogutódai Kelemen Rozália özvegy Bori Józsefné, Bori Imre, Bori József, Bori Rokus, Bori Rozália, Bori Veronika úgy tényleges birtokos Mencser István, mint a csongrádi 328 számú tjkbe bejegyzett 561 hsz. alatti. Szegi Veronika Vincze Imréné és kiskorú gyermekei Vincze Francziska, Vincze Mária, Vincze Imre, mint a csongrádi 272 számú tjkben foglalt

2519 hsz alatti; Vida Mihály, Oláh Agnes, Oláh Rozália, Katona Jánosné Oláh Mária és Oláh Pál mint a csongrádi 303 számú tjkbe felvett 2292 hrsz. alatti ingatlanoknak tulajdonosai illetve tényleges birtokosok, továbbá a kiskorú érdekeltek jogaira való felügyelés tekintetéből Csongrádvármegye központi árvaszéke, nem különben a Csongrád városi takarékpénztár képviselőletében annak igazgatósága, a magyar állam kincstár képviselőletében a szegedi m. kir. Pénzügyigazgatóság, Förgeteg Francziska, Vincze Imréné, mint telekkönyvi érdekeltek, és a kisajátító csongrád-sörvényházi ármentesítő tarsulat képviselőletében Szabó Imre kir. közjegyző végre az ismeretlen helyen távol levő érdekel-

tek ügy-gondnoka Dr. Szarka Mihály ügyvéd személyesen, vagy törvényes meghatalmazottjuk által leendő megjelenés végett oly kijelentéssel idéztetnek meg, hogy az érdekeltek elmaradása a kártalanítás kérdésébeni határozat hozatalát gátolni nem fogja és egyéni értesítésnek elmaradása vagy a feleknek a tárgyalásról kimaradása miatt igazolásnak helye nincsen.

Kelt Szegeden, a szegedi kir. törvényszéknek 1891. évi augusztus 13-án tartott ülésében.

Örhalmy
s. k. h. elnök

Szarka
s. k. jegyző.

3-3

Fogbajosok szives figyelmébe.

Van szerencsém Csongrád és vidéke t. közönségének becses tudomására hozni, hogy lakásomon (Szent-sen I. tized 307. sz. házamban) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő **fogászati műtermet** nyitottam.

Naponként 1—4 óráig külön

FOGÁSZATI RENDELÉST

tartok és nemcsak fog- és gyökhezást s a fogak plombálását (arany, ezüst és emállal) végezem, hanem egy egyes műfogakat, mint teljes fogsorokat a legnagyobb tökéletességgel készítek.

Ezenkívül azon kellemes helyzetben vagyok, hogy foghúzásokat altatással is végezek, melynél a fogak kihúzása teljesen fájdalom nélkül történik.

Magamat a t. közönség szives bizalmába ajánlva, maradtam tisztelettel

Med. Univ. Dr. Czukermann Soma.

3-3

BUDAPESTI HIRLAP

Mindenki a ki alkalmazást keres vagy alkalmazást adhat, a „BUDAPESTI HIRLAP“ apró-hirdetéseit által nélkülözheti a közvetítőket.

Régi dolog, hogy a közvetítés sok pénzbe kerül és a viszonyokat egyáltalában tekintve, gyakran fordul elő, hogy a költséges közvetítés dacára sem az alkalmazást kereső nem jut könnyen helyhez, sem az alkalmazást adó nem kap könnyen megbízható embereket. Oka ennek főleg az, hogy a munkaadó és munkakereső, a vevő és az eladó, nem érintkezik közvetlenül. A közvetlen érintkezésre pedig manap alig van hathatósbb eszköz, mint egy elterjedt lapban való hirdetés, a „Budapesti Hirlap“ apró-hirdetési rovata pedig naponta legkevesebb 90.000 ember által olvastatik. (A lap naponta 30.000 példányban jelenik meg; legkevesebb három ember által olvastatik egy-egy lapra.) Kereskedő, aki könyvet, vezetőt, irodatízt, gy. kornokot keres, vagy viszont azok, akik hasonló alkalmazást keresnek; a gazda, aki kasznárt, ispánt, vagy gazdasági gyakornokot keres és viszont akik ajánlkoznak; a háziasszony, aki szakácsnét, szobaleányt, dajkát, eselődle nyit keres és hasonlóan szolgálók, akik helyet keresnek; birtokeladás, üzleteladás, birtokbérlet, ház eladás, házvétel, nevelő, nevelőnői, házvezetőnői, gazdasszonyi és egyéb pályázat, lakás kiadás és lakás bérbevételi hirdetések, szóval az életszükséglet minden fázisában könnyen és olcsó pénzen a

Budapesti Hirlap apró-hirdetéseit által célt lehet elérni. Családi jelentésekre, különösen eljegyzési hírekre, hymen hírekre, esküvőre való meghívásokra, születési jelentésekre, névnap gratulációkra, gyászjelentésekre és minden efféle közleményekre a „Budapesti Hirlap“ apró-hirdetési rovata kiválóan alkalmas. A hirdetési díjak igen olcsók. Mindannyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik, egy-egy szó két krajcárba kerül, vastagabb betűvel négy krajcár. Címrel ellátott hirdetéseknek meg egy hirdetés után 30 kr. kincstári bélyegilleték külön jár. Ha a cím nincsen kitéve, hanem a hirdetés úgy szól, hogy „Cím a kiadóhivatalban megtudható“ akkor bélyeg díjat nem kell fizetni. A kiadóhivatal ilyen esetben minden díj nélkül megmondja a kérdezősködőknek az illető címet. A kiadóhivatalban levelez is, ha a kérdezősködő a postabélyegyet beküldi. Helyben a hirdetések a kiadóhivatalban vétetnek föl készpénzen, vidékről a pénzt legalkalmasabban postautalványon lehet küldeni. A „Budapesti Hirlap“ előfizetési ára negyedévre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr., a cím egyszerűen „Budapesti Hirlap Kalap-utca 16.“

Rendkívül fontos talál-
mány gyengeség ellen!

FÉRFIAKNAK!

A cs. és kir. szab. Potentator-ral gyógyulhatnak férfiak rögtön, tartósan és utóbajok nélkül, még oly esetekben is, hol semmi sem használt; még több évi gyengült vagy elvesztett erő is helyreállíthatik (külöleg észrevehetetlen, garantizált ártalmatlan, izgalom nélküli, kellemes gyógy mód) Hires tanítók elismerő nyilatkozatai legmelegebb orvosi ajánlások és az alaposan kigyógyultak ezernyi hálairati érdek nélkül tanácsolják a cs. és kir. szab. Potentator alkalmazását. Maradaudó eredmény. A küldés és csomagolás diskrézióval. Tartalom és származás felismerhetetlen. Dr. Alt-mann Károly, Wien, VII., Maria-hilfstrasse 70 sz. Felvilágosító röpiratok kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

4

3 nap alatt!

gyógyul a huyesőtakár, bármily régi keletkezésű is az új módszerű szabadalmi eszközzel minden más költség nélkül.

MEGRENDELHETŐ

Dr. TÓTH

Budapest, IV. Deák-Ferenc-utca 3 sz.

Egy db. ára használati utasítással együtt 4. finomabb 5 frt

26-4